

קובץ
הערות וביאורים

בלקו"ש, בנגלה ובחסידות

חג הסוכות
גליון ג (רב)

יוצא לאור ע"י

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

417 טראַי עוועניו • ברוקלין, ניו יאָרק

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים וארבע לבריאה

ת ו כ ן ה ע נ י נ י ם

מ כ ת ב כ ל ל י

עיבור השנה ג

ל ק י ן ט י ש י ח ו ת

פירוט חטאים ד

נ ג ל ה

רגל הה' השמלית שיוצאת למטה מרגל הימנית ד

בנידון שם ש-ד-י במזוזה (גליון) ו

בגדר חצי שיעור במלאכות בשבת ז

טעות בקריאת השם ח

ח ס י ד ו ת

מקיף ופנימי י

בר"ה נמשך חיות לשס"ה ימים - שנת החמה (גליון) יא

ש י ח ו ת

הפסק בסוף ברהמ"ז יב

מעלת תפלת המנחה יב

ש ו נ ו ת

שחיטה ביוכ"פ ע"י כה"ג יב

נוח או מוטב שנהפכה כו' יג

ה י ו ם י ו ם

הערות ללוח היום יום יד

מ כ ת ב כ ל ל י

א. במכתב קודש דו' תשרי בהערות ומ"מ כתב וזלה"ק: "ישראל מונין ללבנה: סוכה כט,א. כ"ר פ"ו, ג. וראה אוה"ת בראשית ד,ב ואילך. ובכ"מ. - וצע"ק לשון הרמב"ם ריש הל' קידה"ח: והשנים שאנו מחשבים הם שני החמה. "ע"כ.

וכדאי להעיר בזה דבס' חדושי הגרי"ז על הרמב"ם (הל' קדוש החודש פ"ד הל' ז) האריך מאד בביאור שיטת הרמב"ם דשיטתו דחדש האביב אין זה רק דין של מועדות, אלא הוא דין הנאמר על כל השנה, שהשנה תהי' שנת החמה, וכמו שנאמר דין בחדשים שהם תלויים בלבנה, כך נאמר דין בשנים שהם תלויים בחמה, וכן הוא גם לשון הרמב"ם בפ"ד ה"ד "ואלו הן הדברים שהן העיקר שמעברין בשבילן כדי להיות השנים שני חמה", ועי' ג"כ בספר המצוות מצוה קנ"ג: "ואמרו שמור את חודש האביב הורה כי שנותינו ראוי שנשמור בה פרקי השנה ולכן תהי' שמשית".

ותו"ד, דלכאורה הא דמעברין השנה מפני האביב ותקופה ופירות האילן הוא מפני צורך המועדות, דבעינן פסח בזמן האביב, ועצרת בזמן ביכור האילנות, וחג הסוכות התקופה חדשה, וכן כתב רש"י בר"ה דף כ', גבי הא דתניא התם יכול כשם שמעברין השנה לצורך כך מעברין החודש לצורך וכו', ופירש"י הא דמעברין את השנה לצורך היינו מפני האביב והתקופה ופירות האילן, הרי להדיא דכל אלו נכללים בדין עבור שנה מפני הצורך מפני שהן צורך המועדות, אבל מהרמב"ם (הנ"ל) משמע ברור דלא סב"ל כן, דאביב ותקופה ופירות האילן אינו דין בהמועדות, אלא הוא דין בהשנה, שתהי' השנה לפי מהלך החמה, וסדר שנת החמה הוא שיהי' פסח בזמן האביב וכן פירות האילן והתקופה, ונמצא דאביב ותקופה וכו' אינם כלל צורך המועד אלא הם סימנים על סדור השנה, וזהו שכתב הרמב"ם בפ"ד מהל' קדה"ח ה"ב: "על ג' סימנים מעברין את השנה על התקופה כו'" הרי שלא כתב על ג' דברים מעברין, כגירסת הגמ', אלא על ג' סימנים מעברין כו' (וכן הוא הגירסא ברכינו חננאל שם), מפני שכל אלה אינם הסיבות לעבר השנה, אלא סימנים המבררים, שצריכים לעבר משום השנה גופא, שיהי' שנה של שנת החמה, עיי"ש בארוכה שתירץ בזה הרבה דברים בשיטת הרמב"ם.

ועי' ג"כ בלקו"ש חלק כ"ב ע' 231 ובהערה 23, וראה ג"כ בקובץ מורי' שנה ד' גליון ז-ט ע' צ"ז והלאה, ועי' בספר העיבור לראב"ח מאמר ג' שער א' דאין השנה אלא שנת החמה, וביסוד עולם חלק א' מאמר ג' פ"ב.

הרב גרשון קליערס
- ברוקלין נ.י. -

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

ב. בלקו"ש יוהכ"פ מבאר הטעם דר"ע דסב"ל דבוידוי אי"צ לפרט כי בכלל יש הפרש בין תשובה מאהבה לתשובה מיראה, דבתשובה מיראה הרי יש הפרש איזה חטא הוא, כיון דתשובתו הוא לפי חומר העבירה, ושם צריך לפרט, משא"כ בתשובה מאהבה דשם אינו נוגע כ"כ פרטי העבירות, ור"ע לשיטתו דמביט על העתיד הנה בכל תשובה אפי' בהתחלה יש כבר הענין דתשובה מאהבה ולכן סב"ל דאי"צ לפרט עיי"ש.

ולכאורה צריך ביאור דהרי כאן הוא עכשיו במדריגת תשובה מיראה, ולפי מדריגתו עכשיו הרי דרוש הענין דפירות החטא, וא"כ מה מועיל מה דאח"כ יבוא לתשובה מאהבה, דבשלמא במ"ש לעיל לענין בושה וחשד, אפ"ל דהעתיד מכריע, דכיון דאם יפרט עכשיו, יהי' אח"כ חסרון בעתיד מצד חשד, ומוכן שפיר דהעתיד מכריע, אבל כאן למה לא יפרט עכשיו כשצריך לזה מצד מדריגתו.

חיים משה קליין

נ ג ל ה

ג. שו"ת אבני נזר סימן ו' סעיף ב' וג כתב וז"ל: ואולם אף שדבר חכמה אמר. יש לי בזה לדון ולהכשיר. והיינו כי צורת קו"ף הוא רי"ש וקו שמאלי העומד בפני עצמו אף בלא העיקום של תחתית רגל ימיני של רי"ש כלפי קו השמאלי. כדמוכח בתשו' מהרי"ט חי"ד (סימן ל"ב) דלמ"ד הנכנס לחללה של רי"ש ונראה קו"ף פסול יעוין שם. ולמה ג'א'ה קו"ף הלא אין כאן קו עקום מתחתית רגל הימיני כלפי שמאל. ועל כרחק שאף בלא זה נקרא קו"ף. מעתה נתבונן מה הבדל בין ה"א לקו"ף. ואי אפשר לומר משום שה"א עשוי ד' בימין. וקו"ף רי"ש בימין. שגם ה"א הנכתב רי"ש בימין כשר. כמ"ש בספר עקרי ד"ט בשם ספר פחד יצחק. ועשו מעשה בהסכמת רבני עיר. וכמדומה לי שכן כתבו עפ"י קבלה בה"א אחרונה של שם הוי' ב"ה. נמצא שהחילוק שבין ה"א לקו"ף. שה"א אין רגל השמאלי יוצא למטה מרגל ימין. וקו"ף יוצא למטה. וכן משמע להדיא בפע"ח פ"ד משער עולם היצירה ד"ה והנה.

נמצא שאף בתמונה ראשונה לא מבעיא אם הי' ה"א עשוי' כמין רי"ש אם ינטל מה שלמטה יהי' דומה לקו"ף. אך אף אם עשוי' כמין דל"ת הרי אות זה דומה לה"א בצד אחד במה שדומה בימין לדל"ת. ולקו"ף בצד אחד במה שרגל שמאלי יוצא למטה. ומה חזית דחשבת לי' ה"א ולא קו"ף. למה זה דומה לזיין שנשתייר בה כמלא אות קטנה דפסולה. ואף שאינו דומה ליו"ד שהזיין רגלה באמצע והיו"ד רגלה בימין. אך מפני שהזיין

חלוקה מיו"ד בשני דברים במה שרגלה באמצע ובאריכות הרגל.
 וכשהוא דומה ליור בדבר אחד פסול. דמה חזית למיזל בתר רגלה
 באמצע לחושבו זי"ן. זיל בתר קטנות הרגל לחושבו יו"ד. הכא
 נמי בזה מה חזית דאזלת בתר מה שעשוי' בימין כמין דל"ת
 לחושבו ה"א. זיל בתר מה שיוצא למטה לחושבו קו"ף. וכל שכן
 דהכא על כרחך זה עיקר הסימן בין ה"א לקו"ף. דאי עיקר
 הסימן במה שהוא דומה בימין לדל"ת. אם כן למה יכשר ה"א
 כשעשוי' בימין כמין רי"ש. ואפילו שני הסימנים שוים יפסול
 בשני הדינים. היינו בה"א העשוי' רגל ימין כמין רי"ש. וכן
 בה"א שרגל השמאלי יוצא למטה. כמו זי"ן שנשתייר כמלא אות
 קטנה. ומדמכשרינן בה"א שרגל ימין כמין רי"ש. כל שכן שנפסול
 ה"א כשרגל השמאלי יוצא למטה.

הנה מה שהביא מתשובת מהרי"ט כן הוא בחידושי רע"א מג"א
 סק"מ וכן הוא בעוד כמה ספרים.

אבל יש לדון האם כן היא שיטת אדה"ז דהא בס' ל"ו
 סעיף ב' אות ק' כתב ויריכה הימנית צ"ל עקומה היטב לצד
 רגל שמאל התלוי'. ויש לתלות רגל השמאל התלוי' באלכסון
 קצת לצד ימין.

הנה לא כתב כאן שדין זה רק לכתחלה, כמו שכותב במקום
 הוא לכתחלה (וצ"ע האם הוא מדויק בכל המקומות).

והגם שבמ"מ מביא מגמרא ב"ב קסג ב' אמר ר' פפא
 פשיטא ספל מלמעלה יקפל מלמטה הכל הולך אחר התחתון, בעי
 ר' פפא קפל מלמעלה וספל מלמטה מאי מי חיישינן לזדוד או
 לא תיקו:

דהיכא שמכאן אפשר ללמוד שלאות ס' ואות קוף יש
 דמיון מסוים.

ולכאורה מדובר שם בשטרי הדיוטות ואם כן מי אמר שזה
 בדוקא.

וידוע שלא כל המ"מ מאדה"ז ואם כן אולי יש מ"מ אחר.

ובמאיר עיני סופרים באמת דייק מכאן שדוקא אם יש קצת
 עקמוניות בירך הק' לצד שמאל כשר בדיעבד, משמע מלשונו
 דבישר לגמרי פסול, וכן שמעתי משמו של סופר א' ז"ל
 ממונטריאל.

ובנוגע למהרי"ט יש לומר שמדובר שהרגל הרי היתה עקומה
 קצת לצד שמאל וכן תירצו כמה פוסקים,

והנה גם אחז זה קשה להקל נגד האבני נזר מאחר
 והדיוק משו"ע אדה"ז אינו ברור כ"כ.

אבל מ"מ במקום שיש עוד צד להקל כגון שלה' יש עקב או שרגל הה' היא בצורת יוד הפוכה. לכאורה יש לסמוך על זה.

וכן בקוף שירכה הימנית ישרה לגמרי איני יודע איך להכשיר. ולאחרונה באו לידי כמה תפילין עם קופי"ן כאלו.

וחכם אחד רצה לומר שזה תלוי בשאלת תינוק, אבל באמת לכאורה זה דומא לאות ח' שבה לא שייך שאלת תינוק מאחר ואינו מכיר ח' כזו, הלא גם ק' כזו אינו מכיר, שכל הקופי"ן בסידורים הם בצורת כ' ו-ו'.

ועוד אם זה ק' כשרה מה תועיל שאלת תינוק.

שלום מיכל אלישביץ

- תות"ל 770 -

ד. בגליון ב (רא) סי' טז כתב חבר מאגודת כותבי סת"ם בנוגע למסקנה בסוף ההערה בגליון א (ר) שאלו הכותבים שם ש-ד-י כנגד תיבת והי' וגם משאירים רוח ט' אותיות בתחילת הפרשה, צריכים להזהר בכך שגם ש-ד-י וגם תיבת שמע יהי' בצד החיצוני (לתוך חלל הפתח).

הנה מה שהביא משו"ת שבות יעקב בנוגע למחלוקת האם צריך להשאיר גליון כדי לגלגל כל המזוזה הם דברים עתיקים, ובמחלוקת הוא שנוי'.

אבל מה שרוצה ללמוד מכאן מחלוקת חדשה שאלו הסוברים שצריך להשאיר גליון, לשיטתם אין נ"מ באיזה צד יהי' שמע (לצד הדלת או לצד הקיר) אין לדבר שחר.

ובשבות יעקב דן לשיטת אלו המצריכים גליון האם צריך לקוב (לעשות נקב) בגליון כדי שש-ד-י יהי' נראה לחוץ, או עדיף שלא יעשה נקב משום כבוד המזוזה.

ובקסת הסופר נותן עצה להשאיר גליון ולגול מזוזה דגלגול רחב שלא יסתיר על ש-ד-י.

ומה שמקשה, הרי מנהג העולם לעטוף המזוזה בנייר וא"כ מה מועיל שש-ד-י יהי' כלפי חוץ.

זה נכון שההידור שש-ד-י עצמו יהי' נראה לחוץ. אבל מ"מ אם עטף המזוזה בנייר, הרי כל לכוין אינו חוצץ, וכשם שהנייר אינו חוצץ דין המזוזה לקיר (ולא כשיטת הגר"א שחוסר שיהי' כל דבר דין המזוזה לקיר) כך אינו חוצץ בין הש-ד-י לחלל הפתח.

ובאמת מנהג כל העולם, גם כשעוטפים בנייר משתדלים שש-ד-י יהי' כלפי חוץ, ויותר מכן מצירים מבחוץ אות

שהיה עכ"פ זכר שכאן כתוב ש-ד-י. (ואפילו אלו שלערי לא מקפידים שהשם ש-ד-י יהי כלפי חוץ גם הם שומרים על מנהג זה).

וכל המעיין בזהר הקדוש יראה עד כמה חשוב שהשם ש-ד-י יהי נראה כלפי חוץ.

הנ"ל

ה. ידוע שאלת הפרשת דרכים ועוד, להסוברים שהאבות לא יצאו מכלל ב"נ להקל איך שמרו את השבת והלא עכו"ם ששבת חייב מיתה וישראל דלא שבת ג"כ חייב מיתה, ועיי"ש בפרשת דרכים מה שתיירץ.

אך במנחת חינוך במערכת ל"ט מלאכות מלאכת הוצאה איתא וז"ל: ובאמת הי' אפשר ללכת לפמ"ש הה"מ הלכות מלכים דשיעורין לא נאמרו לב"נ וא"כ לא מבעיא להאברים דבאיסורי שבת לא אמרינן ח"ש אסור מהתורה א"כ משכחת לה שעושה מלאכה הצריכה שיעור ח"ש, וא"כ אם הוא ב"נ הרי לא שבת דבב"נ לא ניתנו שיעורין, ואם הוא ישראל הרי לא עשה איסור מלאכה כלל כיון דבמלאכת שבת לא נאסר ח"ש. ואפשר אפי' מדרבנן ג"כ אינו אסור ואמנם אפי' להסוברים דגם באיסורי שבת חצי שיעור אסור מה"ת. מ"מ נראה דבכה"ג היכי שעושה לשם מצוה ח"ש אינו אסור כלל דעיקר הטעם משום חזי לאיצטרופי ויעשה שיעור שלם וכאן בודאי לא יעשה יותר כיון דכל עצמו אינו עושה רק כדי לצאת ידי המצוה כן הי' נראה לומר לכאורה. ע"כ.

היינו דהמנ"ח מתרץ דלפי הסוברים שח"ש לא שייך באיסורי שבת מובן בפשטות איך שמרו האבות את השבת שעשו מלאכה של חצי שיעור שאם הם לא יצאו מכלל ב"נ ולב"נ שיעורין לא נאמרו וממילא עשו מלאכה ואם הם יהודים לא הוי מלאכה כיון שבאיסורי שבת לא אמרינן חצי שיעור אסור ואף להסוברים שאסור מה"ת גם באיסורי שבת לא קשיא וכל הא דנאסר חצי שיעור היינו מטעם דחזי לאיצטרופי אך כאן שעשו המלאכה דחצי שיעור כדי לא לעבור על עבירה לשם מצוה. ולכן לא חיישינן שיעשה מלאכה של עוד חצי שיעור.

אך בערוך לנר על סנהדרין בדף נ"ח ע"ב מתרץ על קושיא זו (עיי"ש שמביא בתחלת דברו תי' אחר ומקשה עליו) וז"ל: ולכאורה יש תקנה שיעשה מלאכה של פחות מכשיעור דלישראל שעורין נאמרו ולא לב"נ וא"כ על איסור כו' לא עבר ומשום נכרי לא שבת אכן התייחד לר"ל דח"ש מותר מן התורה אבל לר"י מא"ל ואפי' לר"ל יש להסתפק אם טוב שיעבור אדרבנן בקום ועשה משיעבור אדאורייתא בשוא"ת או איפכא ע"כ. היינו דהערוך לנר אין מקבל התי' שעשה מלאכה של ח"ש כיון שאסור מה"ת.

ולכאורה צריך ביאור מדוע הערוך לנר לא תי' כדכתב המנחת חינוך שהיות ועושה כדי לא לעכור על עבירה לעשות מצוה ולא שייך שיצטרף ולכן חצי שיעור מותר. (וקצת צ"ע מדוע לא מביא הא דכתב המנ"ח שישנם שיטות שחצי שיעור אינו אסור במלאכת שבת הרמב"ם שבת צד, ב. אלא די"ל שבכ"ז מדרבנן שאר איסור וממילא נשאר אותה פירכא כמו שמקשה דגם לר"ל שמותר מן התורה אבל מדרבנן אסור ולא פשוט שקום ועשה דרבנן שיעשה מלאכה עדיף משוא"ת דאורייתא)

ויש לבאר מחלוקתם ובהקדים המחלוקת הידועה באחרונים (צל"ח פסחים מ"ד, א שאגת ארי' סי' פ"א) שאם אכל חצי כזית ביוהכ"פ בסוף זמן האיסור דאין שייך שיאכל חצי כזית נוסף האם אסור מה"ת או לאו, דהצל"ח כתב שבזה אין האיסור דחצי שיעור היות ולא שייך במציאות שיצטרף, וכתב ע"ז כ"ק אדמו"ר שליט"א בלקו"ש חלק ז' מצורע ב' ובהערה 37 שם וז"ל: אבל ע"פ המבואר לעיל (הרגוצובי) שטעמו דר"י הוא לפי שגם משהו מהשיעור הוא אותו המהות של שיעור שלם, י"ל ש"כיון שחצי לאצטרופי" הוא (לא טעם ותנאי, כ"א) הוכחה שמהותו של האיסור ישנו גם בפחות מכשיעור (ע"ד מ"ש הפרי מגדים בפתיחתו להלכות כשר וחלב - בפירוש השני) ולפי"ז, גם באכילת ח"ש בסוף זמן האיסור, שייך הענין "כיון דחזי לאצטרופי" כי מכיון שאם הי' מצטרף עמו עתה עוד ח"ש - הי' שיעור שלם ה"ז הוכחה ששם האיסור ישנו גם על פחות מכשיעור. וכשיטת כמה אחרונים החולקים על הצל"ח. ע"כ.

הרי דלפי"ז ניתן לבאר מחלוקתם בדרך אפשר (נוסף ע"ז דיש לומר בין כשיש סיבה למציאות, וממילא לא קשיא מידי על הערוך לנר דיש לחלק דרך כשבמציאות לא שייך שיצטרף לא אסרינן חצי שיעור אבל כשיש רק סיבה מטעם מצוה כו' ובמציאות שייך שיצטרף אסרינן חצי שיעור) דהמנ"ח קסבר כהצל"ח דצריך דלמעשה יהי' שייך שיצטרף ולכן היות ועושה לצורך מצוה ואין חשש שיצטרף ולכן מובן איך שיכלו האבות לעשות מלאכה של חצי שיעור אבל הערוך לנר קסבר כהאחרונים שחולקים על הצל"ח וקסברי דהיות ואם הי' מצטרף עמו עוד חצי שיעור הי' שיעור שלם היינו שם איסור גם על פחות מכשיעור אף שלמעשה לא שייך שיצטרף אבל אחר שאסרו מטעם חזי לאצטרופי אז נאסר כבר חצי שיעור עצמו ולאו דוקא במקום ששייך להצטרף כי יש שם איסור כבר בחצי שיעור.

ש.ב.ר.

ו. טעות בקריאת השם.

(א) מי שמזמין לו במחשבתו שם שיקרא לבנו, ובשעת הברכה (קיים את הילד וכו') כשאמר המברך ויקרא שמו בישראל

אמר האב שם אחר ממה שהזמין במחשבתו, ישאר בשם זה השני (1).

(ב) אם המכרך נתן שם אחר, ממה שאמר לו אבי הבן אין לחוש בכך ויש לקיים רק השם שאמר לו אבי הבן (2).

(ג) אם קרא שם לבנו על שם אחד ממשפחתו שמת, ואח"כ נודע לו שהוא חי, אין חשש בזה ששינה ממנהג שלא לתת שם אחר החיים, כיון שכשנתנו השם לא ידע שהוא חי (3).

ויש אומרים שיוסיפו לו שם נוסף אבל לא יעקרו שם הראשון (4).

ויש אומרים שאם משפחתו מקפיד על זה יכול אפילו לעקור שם הראשון (5).

(ד) מי שנתנו לו שני שמות ונזכר שזקנו של הילד נקרא באחד משני שמות לא יקרא להילד בשם זה אלא בשם האחר שיש לו, וכן בנוגע לשמו באנגלית שלא יקרא בשם זה (6).

(ה) הוסיפו שם לחולה ואח"כ נתברר שהשם שהוסיפו היא שם של אחותה אפילו לאחר שלשים יום יש להוסיף לה שם חדש ולהחזיק בו (7).

מקורות וצינונים:

(1) עיין בספר ברית אבות הובא דבריו בספר ברית עולם ע' 229 ובשו"ת מבשר טוב סימן עט.

(2) עיין שו"ת מהר"ם בריסק ח"ב סימן ז' הובא בספר הברית ע' ש"כ אות ל"א וז"ל: תינוק שעל פי טעות נתן לו המכרך אחר המילה שם אחר מאשר צוה אבי הבן דהיינו אבי הבן צוה לקרוא בשם ישראל ארי והמכרך אמר נפתלי ארי מה לעשות. לדעתי פשוט... שאבותיו של הילד ישקעו את השם נפתלי ויקרא אותו ישראל ארי, וליתר שאת כאשר אבי הבן עולה לס"ת יעשה מי שברך להילד ויאמר ויקרא שמו בישראל ישראל ארי, כי קריאת השם להזכר איננו קשור כלל במצוות מילה רק שכבר נוהגין שלא לקרוא שם להילד עד אחר המילה עכ"ל.

(3) עיין לקוטי שיחות חלק י"ז עמוד 474 הובא בספר תשובות וביאורים יגדיל תורה עמוד 269 ובספר פסקי הלכה ומנהג ע' קט"ו וז"ל: לכאורה, כיון שהשואל קרא השם ע"ש המת ולא ע"ש החי, אין בזה חשש שינוי מנהג ישראל, ובפרט, שלא ידע שיש א"ז בחיים ששמה כך, ולא נשאר אלא טעמי' דכת"ר דמאן דקפיד כו' ואל תפתח. - גם מ"ש כס"ח סי' ת"ס, שטחיות ל' משמע דאינו מדבר אלא בקריאה ע"ש אביו החי, עכ"ל.

(4) עיין שו"ת יד אליעזר סימן קיא הובא דבריו בספר ברית אבות סימן ח' אות ל"ח, ובספר הברית עמוד שכ אות ר"ט

וז"ל: אודות אחד שקרא את בנו בשעת המילה כשם אבי אביו דהיינו זקנו של הילד וחרה אפו של הזקן וכפי דעתו זלזול בכבודו, ובנו מתנצל כי בשגגה עשה כן ועתה בשאלתו אם נכון לשנות עתה את שם הילד בשעת הפדיון כיון שלא נתחזק בשם הניתן לו שלשים יום. והשיב שם דמשום שלום מותר לשנות את שם הילד רק שלא לעקור שם הראשון לגמרי אלא יהי' טפל לשם החדש הניתן לו עכשיו עכ"ל.

(5) עיין בשו"ת בית נפתלי סימן ס"ג הובא בספר ברית אבות סימן ח' אות כ"א ועיין בדרכי תשובה סימן קט"ו מ"ח, ועיין ג"כ בשו"ת פרי השדה חלק ג' סימן ז'.

(6) עיין בלקוטי שיחות חלק י"ז עמוד 474 הובא בתשובות וביאורים יגדיל תורה עמוד 269 ובספר פסקי הלכה ומנהג ע' קיד וז"ל: לפלא קצת שכוח שנכדו של שלום משה הכהן שי' נקרא בשם יוסף משה. ואולי יש בזה פליטת הקולמוס, או שהשם משה אצל זקנו הוא שם שנשתקע. ובאם לאו, הרי כדאי - מבלי לעשות רעש מזה - ישתדלו ששם הנכד יהי' בעיקר - יוסף, וכן בהנוגע לשמו באנגלית... עכ"ל.

(7) עיין בלקוטי שיחות חלק י"ז עמוד 474 הובא בתשובות וביאורים יגדיל תורה עמוד 269 ובספר פסקי הלכה ומנהג ע' קט"ו וז"ל: שואל חו"ד במה שהוסיפו לפלונית שם מחמת חולי ואח"כ נזכרו שהשם שהוסיפו הוא גם שם אחותה. ולפלא שאינו מזכיר אם כבר עברו שלשים יום שהחזיקו בשם הנוסף, אף כי בכל אופן, לדעתי אין לעשות מילתא דתמיהא, וכמבואר בכ"מ, ובפרט בצוואת רבי יהודה החסיד. ולכן אפילו אם עברו שלשים יום - הרי ע"פ המבואר להלכה למעשה בשם שנשתקע - יש להוסיף לה שם חדש, וכמנהג ישראל - במי שברך בעת שאחד מקרובי' יעלה לתורה ולהחזיק בו, וכבר מבואר בכ"מ בשם הנוסף שהוא בא לראשונה עכ"ל.

הרב ישעי' זוסיא ווילהעלם
- ברוקלין נ.י. -

ח ס י ד ו ת

ז. בסה"מ עת"ר ד"ה בסוכות תשבו (ע' כט) מבאר בענין הרצון שהוא מחודש, אבל מה שלמטה מבחי' עולם, הרצון אינו מחודש, וז"ל: ומ"מ נמשך בעולמות גם בחי' אורות מקיפים שזהו גילוי בחי' אור עצמי שלמעלה מבחי' התלכשות בעולמות, ועז"נ בסוכות תשבו שבעת ימים, דסוכה הוא בחי' סכך ומקיף דשרש ההמשכה היא מבחי' אוא"ס שלפני הצמצום להיות נודע דהגילוי דסוכות הוא מהתשובה דר"ה ויהי"כ שמעוררים בבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו', וההמשכה והגילוי הוא בסוכות

שנמשך בסך הסוכה בבחי' מקיף, וע"י הד"מ שכלולב נמשך בבחי' פנימיות שז"ע ולקחתם לכם" עכ"ל.

וכן בסה"מ הנ"ל בד"ה חסידים בסופו (ע' לד) וז"ל:
"דהנה ביום א' דסוכות הוא לקיחת הד"מ שכלולב דהיינו בבחי' המשכה בפנימיות בבחי' מל' העומדת בחזה דז"א" עכ"ל.

ולכאורה צ"כ: דבסה"מ תרנ"ט בד"ה יחינו בסופו איתא וז"ל: "ועד"ז דעיקר ההמשכה למעל' הוא ביוה"כ אלא שהביטוי למטה הוא בסוכות בבחי' מקיף ובשמע"צ בפנימיות כו"ל".

וכן בסה"מ הנ"ל ד"ה שובה בסופו "בחינת וימינו תחבקני שהיא בחי' התורה כמו שהיא בעצמותו שנמשך בפנימי' בשמע"צ ושמח"ת".

בעת"ר איתא שסוכה מקיף ולולב פנימי וברנ"ט שסוכות (דהיינו חגה"ס דבפשטות כולל גם לולב, ובפרט שלולב בשמע"צ ליכא) הוא מקיף ושמע"צ הוא פנימי?

והערני ח"א שהמבואר בעת"ר שלולב הוא פנימיות המקיף וזה מתאים מאד, דהלא הלולב הוא בתוך הסוכה!

וברנ"ט מבואר שהמקיף (בין הסך דסוכה) (מקיף דמקיף) ובין הלולב (פנימי' המקיף) נמשך בפנימי' בשמע"צ.

[אלא דהלשון שם אינו משמע כך בעת"ר "ההמשכה בפנימיות בבחי' מל' העומדת ברז"א דז"א" דקשה לומר שזה פנימיות המקיף].*

א' התמימים
- תות"ל 885 -

ח. בגליון ב (רא) העיר הרב שפר שליט"א בדברי כ"ק אדמו"ר האמצעי בהנוגע ש"בר"ה... ההמשכה... להתהוות שס"ה יום. והקשה שזה ימי חמה ואנו מונים ללבנה ע"ש (לאוה"ת שמציין לע"ע לא זכיתי לראותו).

להעיר מפרדס שערי יג, פ"ג נתבאר בשל"ה הק' מסכת חולין קכ,ב. וז"ל: ונודע כי שנה לא יתייחס רק לאור החמה ולא לאור הלבנה כי ללבנה תתייחס חדשים ולחמה לא תתייחס חדשים

(*) ובאמת הן ממאמר זה והן ממאמר בסוכות הנ"ל משמע מפורש שאינו כן כי הרי אומר במאמר זה "ההמשכה בפנימיות" וכן במאמר בסוכות אומר "נמשך בבחי' פנימיות" ה"לנו שהיא הדרגא שנמשכה בסך הסוכה וע"י הלולב נמשך זה בפנימיות.

המערכת

רק שנה וכשתעשה בשנת החמה י"ב חרשים לבנה אזי עדיין שנת החמה נוסף מעשרה ימים... אבל דע כי מתוקן זה בסוד העיבור והשנין לוויים זה מזה ופורעי' זו לזו ונתוסף חודש א' לג' שנים... ואם תחלק העיבורים לשנים יבא לכל שנה ושנה מתשרי לתשרי שס"ה יום אף שאינו רק שג או שד או שנה יום... מ"מ בצירוף העיבור הוא שס"ה.

הרב שמואל דוד ח. הכהן

- ברוקלין נ.י. -

ש י ח ו ת

ט. בשיחת יום ב' דר"ה ש.ז. (הנחת הת' ס"ו)... "איז היות אז במקום זה בבהמ"ז מעג מען מפסיק זיין" ושם בהערה 26 "שו"ע אדה"ז שם ס"ז" ולכאורה הכוונה למה שאי' שם "שכיון שנהגו בהם נעשו כאלו הם מטופס הברכה ואינם חשובים הפסק", אבל אדרבא הרי משם משמע שבכלל אין להפסיק, ורק משום שנהגו כו', אבל בהרחמן זה שמדובר בהשיחה הרי לא נהגו.

ואפשר משום שאין מברכים בלא"ה על הכוס משום קידוש ולכן לא הוי הפסק, (ואפשר שלזה כיוונו כשציינו הנ"ל, כי משמע בסעי' הנ"ל שכל החשש הפסק שם הוא מצד ברכת הכוס).

הרב פנחס קארף

- משפיע בישיבה -

י. כ"ק אדמו"ר שליט"א מדגיש כמה פעמים מעלת תפלת מנחה כגון אשר אלי' הנביא לא נענה אלא בתפילת המנחה וראיתי בספר גנזי יוסף אשר הוא מעתיק מהרשב"א שו"ת חלק חמישי, תשובה א' וז"ל: "דע כי שעת מנחה עת מרוצה בימים - וכמו שיש עתים מרוצים בשנה, כעשרת ימי תשובה, שבין ר"ה ליוהכ"פ" אפשר שכ"ק אדמו"ר שליט"א כבר הזכיר את זאת אבל אין אני זוכר.

נחמי' גלאנץ

- תות"ל 770 -

ש ו נ ו ת

יא. ב"סדר עבודה ליוהכ"פ" נוסח אדמוה"ז (וכ"ה בנוסח ספרד) דנה לגבי שחיטת התמיד של שחר ליוהכ"פ הנוסח הוא: "ושוחט בו רוב שנים ומניח לאחר לגמור השחיטה ומקבל הדם".

וכן בשחיטת הפר כותב: "ושחט פרו רוב שנים ומרק אחר את השחיטה וקבל דמו".

ואילו לגבי שחיטת השעיר כותב: "שעיר חטאת שחטן וקבל דמו".

ולכאורה יל"ע דהרי במשנה דיומא (לא, ב) איתא: "הביאו לו את התמיד קרצו ומירק אחר תחתיו".

וברש"י "ומירק אחר: וגמר כהן אחר שחיטה לפי שאין קבלת הדם כשירה אלא בכהן גדול וצריך למהר ולקבל".

והנה לגבי שחיטת הפר הלשון במשנה (מג, ב) הוא "שחטו וקבל במזרק את דמו".

ובתו"ט (ע' פד מ"ג) כותב: "נראה דה"נ קרצו ומרק אחר על ידו כמו בתמיד דתנן בפרק דלעיל אלא שקצר התנא בלשנו וסמך אדלעיל דזיל בתר טעמא".

וכמו"כ בענין שחיטת השעיר (פ"ה מ"ד) כותב התו"ט "עיין בפרק דלעיל משנה ג' מ"ש שם בס"ד".

חזינון דשיטת התו"ט הוא שבכל הקרבנות הנ"ל "מרק אחר".

אולם דעת התפארת ישראל ששחיטת הפר היתה כולה ע"י הכה"ג ו"לא קרצו כדלעיל, דעבודת היום מדאורייתא אין כשר רק בו, ואף דצריך לקבל הדם מהר, לגבי עבודת היום זריז הוא (כיומא ד"ע ע"ב) ובל"ז וזהר לקבל מהר".

(ולהעיר גם מלשון הרמב"ם בפ"ד מהל' עבודת יוהכ"פ ה"ב כותב: "ושוחט בתמיד רוב שנים ומניח אחר לגמור השחיטה")

ואילו בשחיטת הפר והשעיר שינה לשונו שם וכותב באופן סתמי: "ואח"כ שוחט את הפר ומקבל את דמו", ושם: "ואח"כ יוצא מן ההיכל ושוחט את השעיר ומקבל את דמו". וי"ל דנקט לשון המשנה כידוע דרכו של הרמב"ם (ראה קו"א ס"ק א ריש הל' ת"ת).

והשתא יל"ע בדעת אדמוה"ז דאי ס"ל כהתו"ט הי' צריך לכאור' לפרט גם בשעיר, ואוי"ל דלאחר ששלל לומר כדעת התפא"י הנ"ל, לענין הפר. (עבודת היום) תו לא צריך לפרט יותר. וצ"ע.

הרב שלום דובער הכהן

- נחלת הר חב"ד -

יב. בסה"מ תקס"ד ע' שמת בהערה 59 כותב שהמאמר ד"ה וספרתם לכם הנדפס בסידור נאמר בשנת תקס"ד והמאמר וספרתם לכם שנדפס בלקו"ת פ' במדבר י, א הוא (אותו) המאמר בשינויים.

ובלקו"ת שם י, ב מביא בהמאמר שהפרות נשאו הארון בימי דוד ובסו"ס לקו"ת בהערות וציונים מסביר זה ובאריכות יותר נתבאר בלקו"ש חי"ג ע' 133 ובין השאר הובא בלקו"ש שם:

ולהעיר אשר בביאור ענין זה בטהמ"צ להצ"צ מצות העומר וספירה ס"א אין התיבות "בימי דוד".

ולהעיר אשר בסידור שם (שח, א) שזהו אותו המאמר דלקו"ת בשינויים ליתא ג"כ התיבות בימי דוד.

* * *

בלקו"ת אחרי כו, ד : וארז"ל הלומד שלא לעשות מוטב שנהפך לו שלייתו וכו'.

וראה הל' ת"ת - לאדה"ז - פ"ד ה"ג שלומד שלא לעשות ונוח לו שנהפכה וכו' וש"נ. וכן הובא ג"כ בהקדמת הרח"ו לשער ההקדמות (קונטרס עץ החיים ע' 62) כל העוסק בתורה שלא לשמה נוח לו שנהפכה וכו'.

ולהעיר שחלק מהקדמת הרח"ו הנ"ל נדפסה (בשינויים וכו') ג"כ בהקדמה לספר עץ חיים ושם (תל אביב תש"כ ה, ב) ג"כ נוח לו. אבל מבואר בכ"מ בלקו"ש שהצ"צ מציין לע"ח דפוס שקלאוו תק"ס ושם: כל העוסק בתורה שלא לשמה נוח לו שלא נברה ומוטב שנהפכה וכו'.

הרב שמואל דוד ח. הכהן
- ברוקלין נ. י. -

ה י ו ם

יג. י"ח טבת: "בהיות הצ"צ ילד ולמד את הכתוב ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה, .."

ראה פתגם ליום ג' שבט: "תורה אור נדפס לראשונה בשנת תקצ"ז בקאפוסט (בלי ההוספות). הצ"צ במכתבו מיום ג' שבט תקצ"ז כותב: ספר תורה אור הנדפס עתה... בו מאמרים רוב הדרושים שמשנת תקנ"ו עד סוף תקע"ב, אשר הרבה מהם שם רבינו ז"ל כעצמו עין עיונו עליהם והגיהם, והסכימה דעתו הקדושה להביאם לבית הדפוס... עכ"ל. והנה משנת תקנ"ו עד תקע"ב הם י"ז שנה ואע"פ שהיו ב"מצרים" (המאסר בשנת תקנ"ט ומאסר השני בשנת תקס"א) אעפ"כ בשנים אלו דוקא התחילה הפצת המעינות חוצה באופן הכי מוצלח.

ו' אד"ש: "... הצ"צ סיפר אשר, בר"ה הראשונה לחייו - שנת תק"ן - אמר רבינו הגדול דרוש משביעין אותו תהי צדיק כו', והוא הוא שלשת פרקים הראשונים של ספר התניא."

ראה שיחת אור ליום ער"ה וכן אור ליום י"ג תשרי, תשד"מ שכ"ק אדמו"ר הצ"צ הוא ספ"ה הדעת.

ולהעיר מסיום שלשת פרקים הראשונים דתניא (שנאמר ע"י אדמוה"ז ביחס ליום הולדתו דהצ"צ) שמבאר בארוכה ע"ד ענין ומעלת הדעת.

"י"ד תשרי, ערחה"ס: "מהדרים לאגוד הלולב בסוכה ובעיו"ט..."

ראה סי' דרכי חיים ושלום סי' תשסח: ...קודם שפנה היום נכנס לסוכה... והי' מאגד אז את הלולב בתוך הסוכה. - נת' בהמאמר אור ליום י"ג תשרי, תשד"מ. וראה לקו"ש ח"ב, ע' 124, וראה ע' 129 הערה 55.

ובעריו"ט - להעיר ממ"ש הרחיד"א (בס' מורה באצבע ס"ט סרצ"א) בבקר (היינו ביום א' דחגה"ס - הכותב) לאגוד הלולב וההדס... שהכין מערב יו"ט כי בזה לא שייך דין קשירה...

הרב מיכאל אהרן זעליגזאן

- ברוקלין נ.י. -

לזכותו ולזכות
בני משפחתו שיחיו

נרפס ע"י
א' מאנ"ש שיחי'